

Applying the Good Governance of Educational Institution Administrators of Phen Group School 2 Under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1

Phinijnan Chollathep^{1*}

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author. E-mail: Pinitnun212@gmail.com

ABSTRACT

The present study aimed to investigate the application of good governance principles by administrators of educational institutions and to compare the application of these principles by administrators of educational institutions at Pen Group 2 Schools, which are under the purview of the Educational Service Area Office. Area 1 of Udon Thani Primary Education is categorized by position, work experience, and educational attainment. The study utilized a sample group consisting of 127 educators, comprising 112 teachers and 15 educational institution administrators, from Pen Group 2 schools within Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, sample size as determined by the Morgan and Krejci tables. as well as stratified random sampling A 5-level rating scale questionnaire with a 0.98 confidence level served as the research tool. Standard deviations, averages, and percentages were among the statistics employed in data analysis. T-test, one-way analysis of variance (One-way ANOVA), and Scheffe's pairwise difference test will be carried out if differences in means are discovered. The results of the research found that 1) The use of good governance principles by school administrators at Pen 2 Schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 was overall at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the rule of law. And 2) educational institution administrators and teachers with positions, Work experience, and different educational levels. There are opinions on promoting and developing teachers in student-centered learning management in educational institutions under the Nong Khai Primary Educational Service Area Office, Area 2. Overall, they are not different.

Keywords: Good Governance Principles, Educational Institution Administrators, Udon Thani Province

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

พินิจนันท์ ชลเทพ^{1*}

¹วิทยาลัยพินิจบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: Pinitnun212@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 127 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้สอน 112 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา, จังหวัดอุดรธานี

© 2023 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ในการนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยบทบัญญัติมาตรา 9 (2) บัญญัติถึงหลักการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีความ คล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการ การมีอิสระในการจัดการศึกษาของตนเองดังกล่าวยังส่งผลคล้อย กับแนวคิดการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารตามแนวคิดนี้สถานศึกษามีอำนาจใน การตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และมีการวางแผนพัฒนางาน โดยให้ บุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบงานในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

นอกจากการบริหารและการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนแล้ว รัฐได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าวจึงตราพระ

ราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ขึ้น ให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ การบริหาร จัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้อง นำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2556) ได้เสนอหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย 10 หลัก ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation Consensus Oriented) และหลักคุณธรรมจริยธรรม (Morality/Ethics) ซึ่งหลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการ เข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ดังนั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จึงกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการนำหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กลยุทธ์ที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา (ด้านประสิทธิภาพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษามีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวและเอื้อต่อการบริหารและการจัดการศึกษา มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบท (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2565)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศและนำข้อมูลไปเป็นแนวทางพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 193 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้สอน 112 คน จาก 16 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 112 คน จาก 16 โรงเรียน วิธีสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียน และการสุ่มแบบง่ายโดยการจับสลากรายชื่อกลุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 10 หลัก ได้แก่ 1) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) 2) หลักฉันทามติ (Consensus Oriented) 3) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 4) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 5) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 6) หลักความเสมอภาค (Equity) 7) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 8) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 9) หลักนิติธรรม (Rule of Law) และ 10) หลักความโปร่งใส (Transparency) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3.3 สร้างแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) พบว่าทุกข้อเท่ากับ 1 แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.7 นำข้อมูลการทดลองใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

3.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมาย เวลา และสถานที่ ขอรับแบบสอบถามคืน เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมาย โดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (อ้างอิงจากบุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ น้อย

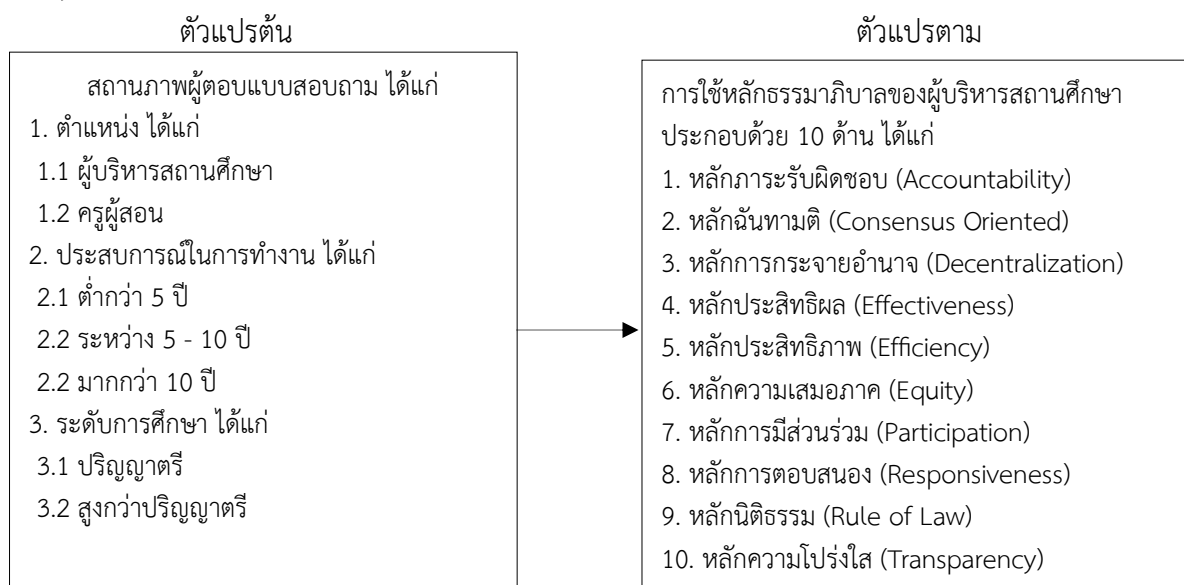
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.3 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5.4 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟ เฟ (Scheffe')

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการ ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556) จำนวน 10 หลัก ประกอบด้วย 1) หลักภาระ รับผิดชอบ (Accountability) 2) หลักฉันทามติ (Consensus Oriented) 3) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 4) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 5) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 6) หลักความเสมอภาค (Equity) 7) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 8) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 9) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 10) หลักความโปร่งใส (Transparency) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นต่อใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการรับผิดชอบ (Accountability)	4.45	0.56	มาก
2. หลักฉันทามติ (Consensus Oriented)	4.44	0.24	มาก
3. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)	4.43	0.54	มาก
4. หลักประสิทธิผล (Effectiveness)	4.49	0.47	มาก
5. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)	4.49	0.51	มาก
6. หลักความเสมอภาค (Equity)	4.46	0.59	มาก
7. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)	4.44	0.54	มาก
8. หลักการตอบสนอง (Responsiveness)	4.45	0.58	มาก
9. หลักนิติธรรม (Rule of Law)	4.52	0.57	มากที่สุด
10. หลักความโปร่งใส (Transparency)	4.46	0.58	มาก
รวม	4.47	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม (Rule of Law) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ หลักประสิทธิผล (Effectiveness) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) หลักความโปร่งใส (Transparency) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) หลักความเสมอภาค (Equity) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) หลักฉันทามติ (Consensus Oriented) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) และหลักการมีส่วนร่วม (Participation) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา (n = 15)		ครูผู้สอน (n = 112)		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักการรับผิดชอบ (Accountability)	4.64	0.41	4.43	0.57	1.404	.604
2. หลักฉันทามติ (Consensus Oriented)	4.40	0.44	4.44	0.55	-.290	.426
3. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)	4.46	0.50	4.42	0.55	.208	.837
4. หลักประสิทธิผล (Effectiveness)	4.49	0.46	4.49	0.52	-.004	.930
5. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)	4.49	0.49	4.50	0.51	-.013	.579
6. หลักความเสมอภาค (Equity)	4.51	0.41	4.46	0.61	.423*	.036
7. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)	4.55	0.36	4.43	0.55	1.145*	.021
8. หลักการตอบสนอง (Responsiveness)	4.64	0.42	4.43	0.60	1.338	.164
9. หลักนิติธรรม (Rule of Law)	4.69	0.40	4.50	0.59	1.248	.208
10. หลักความโปร่งใส (Transparency)	4.59	0.46	4.44	0.59	.930	.530
โดยภาพรวม	4.54	0.37	4.46	0.50	.660	.393

หมายเหตุ: * $p \leq .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเฉพาะหลักความเสมอภาค (Equity) และหลักการมีส่วนร่วม (Participation) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
1. หลักการรับผิดชอบ (Accountability)					
ระหว่างกลุ่ม	.119	2	.059	.190	.827
ภายในกลุ่ม	38.697	124	.312		
รวม	38.816	126			
2. หลักฉันทามติ (Consensus Oriented)					
ระหว่างกลุ่ม	5.364	2	2.682	10.807**	.000
ภายในกลุ่ม	30.774	124	.248		
รวม	36.139	126			
3. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)					
ระหว่างกลุ่ม	.893	2	.447	1.516	.224
ภายในกลุ่ม	36.519	124	.295		
รวม	37.412	126			

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (ต่อ)

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
4. หลักประสิทธิผล (Effectiveness)					
ระหว่างกลุ่ม	1.132	2	.566	2.184	.117
ภายในกลุ่ม	32.125	124	.259		
รวม	33.256	126			
5. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)					
ระหว่างกลุ่ม	1.066	2	.533	2.103	.126
ภายในกลุ่ม	31.436	124	.254		
รวม	32.502	126			
6. หลักความเสมอภาค (Equity)					
ระหว่างกลุ่ม	4.411	2	2.205	6.956**	.001
ภายในกลุ่ม	39.310	124	.317		
รวม	43.721	126			
7. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)					
ระหว่างกลุ่ม	1.363	2	.682	2.435	.092
ภายในกลุ่ม	34.720	124	.280		
รวม	36.083	126			
8. หลักการตอบสนอง (Responsiveness)					
ระหว่างกลุ่ม	.557	2	.278	.821	.442
ภายในกลุ่ม	42.020	124	.339		
รวม	42.577	126			
9. หลักนิติธรรม (Rule of Law)					
ระหว่างกลุ่ม	1.884	2	.942	2.995	.054
ภายในกลุ่ม	39.008	124	.315		
รวม	40.893	126			
10. หลักความโปร่งใส (Transparency)					
ระหว่างกลุ่ม	.846	2	.423	1.280	.282
ภายในกลุ่ม	40.986	124	.331		
รวม	41.832	126			
โดยภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	1.145	2	.572	2.527	.084
ภายในกลุ่ม	28.087	124	.227		
รวม	29.232	126			

หมายเหตุ: * $p \leq .01$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลักฉันทามติ (Consensus Oriented) และหลักความเสมอภาค (Equity) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาดรี n = 79		สูงกว่าปริญญาดรี n = 48		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักการรับผิดชอบ (Accountability)	4.46	0.54	4.45	0.58	.076	.779
2. หลักฉันทามติ (Consensus Oriented)	4.49	0.46	4.35	0.64	1.272*	.002
3. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)	4.41	0.54	4.46	0.55	-.444	.597
4. หลักประสิทธิผล (Effectiveness)	4.48	0.50	4.51	0.53	-.380	.878
5. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)	4.51	0.48	4.47	0.55	.361	.633
6. หลักความเสมอภาค (Equity)	4.48	0.59	4.43	0.60	.417	.695
7. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)	4.45	0.55	4.43	0.52	.235	.386
8. หลักการตอบสนอง (Responsiveness)	4.45	0.58	4.46	0.58	-.096	.790
9. หลักนิติธรรม (Rule of Law)	4.54	0.57	4.48	0.57	.583	.633
10. หลักความโปร่งใส (Transparency)	4.46	0.58	4.46	0.57	-.025	.724
โดยภาพรวม	4.47	0.47	4.46	0.51	.186	.768

หมายเหตุ: * $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเฉพาะหลักฉันทามติ (Consensus Oriented) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม (Rule of Law) ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดระเบียบปฏิบัติและขั้นตอนที่เกี่ยวกับผลกระทบของบุคลากรและถือปฏิบัติโดยเสมอภาค พร้อมกับกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร และข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ และการใช้สิทธิ ดำเนินการอย่างเปิดเผย โดยเปิดเผยขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพิจารณาความผิด และเปิดเผยในสิ่งที่ต้องเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาส ทองสุทธิ (2564) ได้

ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 กรณีศึกษาโรงเรียนภูวิทยา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬากาญจน์ เก่งกลิจ (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จัดตั้งคณะทำงานในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการตัดสินใจเลือกข้อเสนอที่ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน ระบบการวัดและประเมินผลการดำเนินงาน จัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานเสร็จได้ทันเวลาและสถานการณ์ การจัดทำมีการถ่ายทอดและสื่อสารสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การจัดประชุม การทำหนังสือเวียน การติดประกาศ การเปิดเผยผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น มีช่องทางการรับข้อร้องเรียนทั้งจากภายในและภายนอกอย่างครบถ้วน พร้อมกับกำหนดระเบียบปฏิบัติและขั้นตอนที่เกี่ยวกับผลกระทบของบุคลากรและถือปฏิบัติโดยเสมอภาค และมีระบบบริหารการเงินและพัสดุที่รัดกุม และสุจริต จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนธกานต์ สุตาเดช (2561) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง และเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนและเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ ให้ประเทศดำรงอยู่ได้ ทั้งนี้ยังเป็นการบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขภาวะวิกฤติและอันตรายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพราะสังคม จะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้อง กับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน จึงส่งผลทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรนาถ ภูริเวศตกำจร (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี ต่างก็มีมุมมองหรือ

ทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหารจึงทำให้เกิดความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษา จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรนาถ ภูริเศวตกำจร (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดของครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม (Rule of Law) ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดระเบียบปฏิบัติและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของบุคลากรและถือปฏิบัติโดยเสมอภาค พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ และการใช้สิทธิ ดำเนินการอย่างเปิดเผย โดยเปิดเผยขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพิจารณาความผิด และเปิดเผยในสิ่งที่ต้องเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 1.2 ควรมีการปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีขององค์กร
- 1.3 ผู้บริหารควรสื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนรวมขององค์การแก่ทุกคนที่รับผิดชอบ
- 1.4 ควรมีการวางแผนสำรองในกรณีเกิดปัญหาความขัดแย้ง
- 1.5 ควรมีการสร้าง ความพึงพอใจในการบริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 1.6 ควรมีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและการกิจให้แก่ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เชิงคุณภาพ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นนำปัจจัยที่ได้ไปพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560). สืบค้นจาก [http://opec.go.th/ckfinder/userfiles/files/general/123\(2\).pdf](http://opec.go.th/ckfinder/userfiles/files/general/123(2).pdf).
- จิรนาถ ภูริเศวตกำจร. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 12(7), 20-29.
- จุฑาทาญจน์ เก่งกลกิจ. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มนธกานต์ สุดเดช. (2561). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 7(1), 1-11.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2564). รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. (การศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. อุดรธานี: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: ฟรีเมียร์โปร.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.